

משרד החקלאות ופיתוח הכפר
שירות ההדרכה והמקצוע
אגף בעלי חיים, המחלקה לעופות

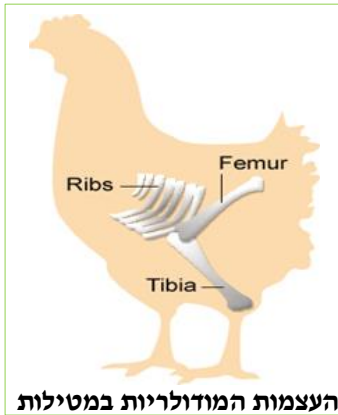

מפרגית למטילה - פיזיולוגיה וממשק

הוכן ע"י: חגית ארזי, דן בכרך - תחום בעלי כנף

מועד הכניסה להטלה מושפע ממספר גורמים סביבתיים אך בראש ובראשונה מהטיפול הגנטי.

כשלושה שבועות לפני הביצה הראשונה עוברת הפרגית שינויים פיזיולוגיים המכינים אותה להטלה. בתקופה זו חלה עלייה מהירה במשקל הגוף (200-300 גרם)

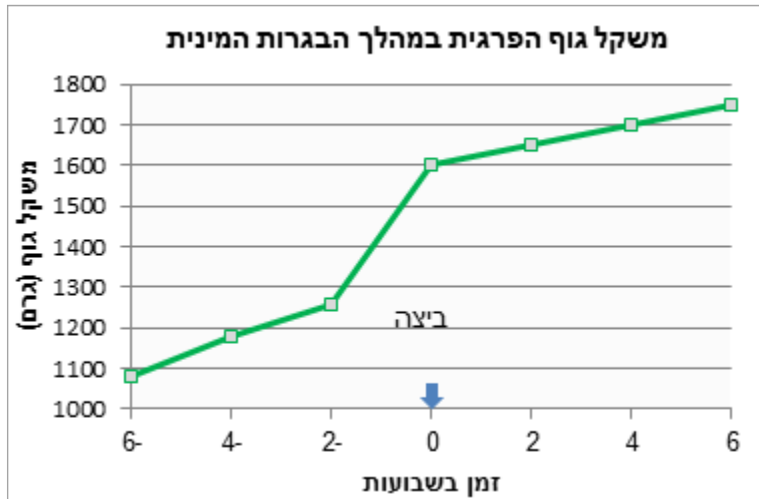

המערכת הראשונה המתפתחת באפרוחות היא מערכת העיכול, במטרה לספק לגוף את חומרי הגלם לבניית המערכות האחרות. במקביל, מתפתחת המערכת החיסונית, הלב, הניצוי ומערכת השלד. בגיל 15 שבועות 95% מהשלד כבר בנוי. חלק מעצמות השלד בעופות הינן עצמות מודולריות המשמשות מאגן סידן זמין. המטילה עושה שימוש בסידן זה במהלך חייה בעת יצירת קליפת הביצה.

העלייה במשקל הגוף בשבועיים הקודמים להטלת הביצה הראשונה מבטאת גדילה מהירה של מערכות שונות בגוף:

- **הכבד:** האסטרוגן מעלה את ייצור שומני חלמון הביצה
- **השומן הבטני:** המהווה מאגר לשומנים המיוצרים בכבד
- **השחלה:** הביציות מתחילות לגדול ולשחרר הורמונים, כמו: אסטרוגן, אנדרוגנים ופרוגסטרון

- **צינור ההטלה:** גדל ומתפתח ומתכוון לקליטת הביציות
- **העצמות המודולריות:** השקעה של סידן המהווה מאגר ליצירת קליפת הביצה

רכישת פרגיות

גידול פרגיות לביצי מאכל מתקיים במשקים נפרדים שהתמחו בכך ומחזיקים באישור של השירותים הווטרינרים.

שלוחת ההטלה בישראל הינה גידול מוגבל מכסה.

מקדם ההטלה המאושר על פי מועצת הלול למגדל המחזיק להקה במשך שתי עונות הטלה, כולל הנשרה ושיווק בגיל 26-27 חודשי חיים, הינו 250 ביצים למטילה לשנה.

מקדם ההטלה של מגדל המחזיק להקה ללא הנשרה, הינו כ-260 ביצים למטילה לשנה.

במשק המטילות, על פי תקנות של השירותים הווטרינריים, ניתן לגדל מטילות בנות אותו גיל בלבד.

מקובל לרכוש פרגיות בגיל 105 יום, הנמצאות על סף כניסה להטלה.

קיטום גרוע

קיטום מומלץ

הערכת טיב הפרגית:

- א. הלהקה צריכה להיות מפותחת היטב, אחידה ובמשקל סביר, בהתאם לגיל ולקו הטיפוח. רצוי לשקול כ-100 פרגיות ביום בואן ולבחון את מקדם השונות CV (ממוצע משקל הגוף לסטיית התקן). מקדם שונות הקטן מ-10% מעיד על להקה אחידה; מקדם שונות הגבוה מ-10% מעיד על להקה שאינה אחידה.
- ב. בעלת ניצוי מלא, ללא פצעי ניקור או כל פגם גופני אחר.
- ג. חזות הלהקה צריכה להעיד על חיות טובה ועל בריאות מלאה.
- ד. איכות הקיטום טובה.
- מחיר הפרגית הינו מחיר שוק, והוא נתון למשא ולמתן בין המוכר לקונה.

רצוי להעביר את הפרגיות בשעות הקרירות של הלילה או הבוקר. משלוח הפרגיות ילווה בכרטיס זיהוי ובחיסונים. על כרטיס החיסונים יחתום הווטרינר האזורי של משק הפרגיות, המאשר את העברת הפרגיות למשק המטילות.

משטר החיסונים של הפרגית ייקבע על פי ההנחיות המעודכנות של השירותים הווטרינריים. ללהקה יצורף כרטיס חיסונים שבו יפורטו כל הפרטים: סוג החיסון, תאריך החיסון, שיטת החיסון, מספר אצווה ושם המבצע.

הכנת המבנה לקבלת הפרגית

לאחר הוצאת הלהקה המבוגרת מהלול רצוי להשאיר את הלול ריק בין המדגרים לפחות לשבועיים.

בין המדגרים יש לבצע את הפעולות שלהלן:

ניקוי יבש

1. פינוי זבל מהלול.
2. ניקוי הלול מנוצות ומחומר אורגני אחר.
3. הדברת נברנים.
4. פינוי מכלי ההטמנה של פגרי העופות (הפגרים יפוננו בהתאם להנחיות של השירותים הווטרינריים).
5. פינוי האבוסים וריקון מכל התערובת הראשי משאריות של תערובת מזון. רצוי לחטא את מכל התערובת באמצעות "אבוקת עשן" כנגד פרוקי רגליים ופטריות, על פי הוראות היצרן.
6. שטיפת קורי העכביש והאבק בלול.

ניקוי רטוב

7. ניקיון כללי רטוב של הלול (רשתות, חלל הלול, כלובים) באמצעות מים בלחץ גבוה וסבון, כדי לפרק את מקומות המסתור של הקרדיות האדומות. לאחר מכן יש לרסס בחומר הדברה מתאים.

8. ניקוי מערכות המים לשתייה:

- i. שטיפה במים עם חומץ להסרת האבנית שהצטברה
- ii. שטיפה בחומר דטרגנטי לניקוי המערכת מחומר אורגני, ולאחריה שטיפה במים נקיים בנפח של 3 X
- iii. שטיפה בחומר חיטוי כדי לחטא את המערכת מפתוגנים למיניהם, ולאחריה שטיפה במים נקיים בנפח של 3 X

טיפול במערכת המזון הלח (במבנים מבוקרים)

1. מומלץ לפרק את המזון הלח ולהשרותו באמבטיות תואמות בתמיסה של מחמיץ אורגני עד לרמה של pH=4.
2. להחמצת התמיסה ניתן להשתמש בתוספת של חומצה ציטרית (600-800 גר' לכל מ"ק מים) או בחומצות אורגניות/מינרליות אחרות או בתערובת חומצות אורגניות מסחריות. אין להשתמש בחומצות כימיות (חומצות "חזקות": HCl, H₂SO₄ וכדומה) מחשש לקורוזיה.
3. לאחר ההחמצה יש להוסיף כלור בריכוז 6-8 מ"ג/ליטר למשך 12 שעות (מומלץ להשתמש בכלור מוצק - כדורי כלור).
4. לאחר מכן יש לשטוף במים ולהניח לייבוש.
5. פשטות וזמינות ביצוע ההמלצה תלויות בשיטת ההרכבה של המזון.

קיימים בשוק מוצרים מסחריים המשלבים את חומר החיטוי והמחמיץ בתרכובת או בתערובת המוכנה לשימוש.

1. אם יש מערכות סינון של מים, יש לנקות את הפילטרים.
2. יש לטפל במערכת הצינור, בממטירונים.
3. יש לוודא שמערכת התאורה תקינה, ולהחליף נורות שאינן תקינות.
4. יש לשמור על סביבת הלול, לנכש את העשבייה ולגזום עצים החוסמים זרימת אוויר.
5. בלולים עם אוורור מאולץ יש לוודא את תקינות הגנרטור לשעת חירום.

לול לאחר ניקוי